

Dnr 20230505-6

Hörselskadades Riksförbund
Box 1068, 164 25 Kista
besök: Isafjordsgatan 30B, Kista
tel: +46 (0)8-457 55 00
e-post: hrf@hrf.se
www.hrf.se

2023-08-25

Till
Boverket
boverket@boverket.se

Remissvar på Boverkets förslag till föreskrifter och allmänna råd om tillgänglighet och användbarhet

Hörselskadades Riksförbund, HRF, är en ideell, partipolitiskt och religiöst obunden organisation som företräder hörselskadades intressen. Vi arbetar för ett hörselsmart samhälle, där Sveriges 1,5 miljoner hörselskadade kan leva i full delaktighet och jämlikhet.

HRF utgår ifrån att målsättningen med de nya föreskrifterna är att fortsatt säkerställa och förbättra tillgänglighet och användbarhet för hela befolkningen, även hörselskadade. Förslagen om en förenklad regelskrivning, där ett stort ansvar läggs över på samhällsbyggnadssektorn att tolka och praktiskt utföra byggnation enligt den nya regelstrukturen, innebär uppenbara risker för försämrad tillgänglighet och användbarhet för hörselskadade.

Högre kompetenskrav kräver tydlig vägledning och kompetenslyft

Boverket konstaterar själva i sin utredning att: *"Författningsförslaget leder till högre krav på kompetens och mer ansvar för byggherrar"*. Eftersom kunskapen om hur tillgänglighet ska säkerställas för hörselskadade är generellt låg och då föreskrifterna föreslås införas på kort tid är risken stor att det som byggs kommer att vara otillgängligt för hörselskadade. Högre krav med lägre grad av vägledning kräver en tydlig satsning på kompetenshöjning inom samhällsbyggnadssektorn när det gäller tillgänglighet och användbarhet – och att åstadkomma det kräver längre tid än till den 1 juli 2024.

Tydligare krav på god hörbarhet och taluppfattbarhet behövs

Vi anser att dagens regelverk skulle försämrats på ett avgörande sätt om de förklarande allmänna råden och rekommendationerna i BBR tas bort och om föreskrifterna om tillgänglighet och användbarhet för personer med funktionsnedsättning förenklas genom att korta ned och formulera om enligt förslaget till föreskrifter.

Föreskrifterna innehåller inga mätbara krav på ljudmiljön, enbart kvalitativa, som inte närmare definieras. Med så vaga krav blir det inte möjligt att kontrollera att en byggnad lever upp till kraven på god ljudmiljö.

Vi ställer oss också frågande till varför ambitionsnivån sänkts och det utan motivering och en ordentlig konsekvensanalys. Till exempel har kraven på den information som personer med nedsatt orienteringsförmåga ska kunna ta del av sänkts från ”väsentlig information” (BBR) till ”nödvändig information” i förslaget till föreskrifter.

Vi ser också att ”teleslinga eller andra tekniska lösningar” har tagits bort, trots att det är ett ska-krav i BBR. Detta innebär en mycket allvarlig försämring. Att ljudet kan förmedlas direkt till hörapparater eller motsvarande är en förutsättning för god hörbarhet och taluppfattbarhet för alla. Konsekvenserna av det nya förslaget till föreskrifter i 3 kap. 6 § är att omkring 500 000 hörapparat användare i praktiken riskerar stängas ute från allt fler publika lokaler.

Med anledning av ovanstående anser vi att förslaget behöver ändras och kompletteras:

3 kap. 6 §: I publika lokaler, där ljudmiljön är väsentlig för att personer med nedsatt orienteringsförmåga ska kunna ta del av tal och andra informationsbärande ljud, ska ljudmiljön – inklusive högtalarsystem och teleslinga eller andra motsvarande tekniska lösningar – vara projekterad och utförd för god hörbarhet, god taluppfattbarhet och god orienterbarhet.

Tydligare krav på god hörbarhet och taluppfattbarhet på arbetsplatser

Dålig ljudmiljö får negativa konsekvenser för alla, även personer som hör bra, eftersom det blir svårare att bearbeta och ta in ny information. Men hörselskadade drabbas särskilt hårt, eftersom vi måste använda en stor del av arbetsminnet åt att bara försöka uppfatta, istället för att kunna fokusera på innehållet.

Nästan hälften av alla hörselskadade – ungefär 720 000 personer – är under 65 år och befinner sig i arbetsliv och skola. Det innebär att god hörbarhet och taluppfattbarhet borde vara en av de viktigaste dimensionerna i utformningen av arbetsplatser, inklusive skolor och förskolor. Därför anser HRF att bestämmelsen i 3 kap. 6 § även borde omfatta arbetslokaler såsom förskolor, skolor och andra arbetsplatser.

Tydligare föreskrifter en förutsättning för tillgänglighet och användbarhet

Många av dagens lokaler har stora brister när det gäller tillgänglighet och användbarhet. Det beror framför allt på okunskap i kombination med brist på incitament för beställare och byggherrar samt brist på konsekvenser när ansvariga inte följer gällande byggregler som rör tillgänglighet.

Vi ser en uppenbar risk för att dessa problem blir ännu större om Boverkets förslag till föreskrifter och allmänna råd om tillgänglighet och användbarhet genomförs i sin nuvarande form. I praktiken skulle ändringar ämnade att förenkla istället ytterligare försvåra och begränsa hörselskadades möjligheter att delta och vara delaktiga.

Risken för att så sker kan och måste minimeras genom tydligare, vägledande regelverk.

Vänliga hälsningar,
Hörselskadades Riksförbund (HRF)

A handwritten signature in blue ink that reads "Mattias Lundekvam". The signature is fluid and cursive, with the first name "Mattias" being more prominent than the last name "Lundekvam".

Mattias Lundekvam
förbundsordförande